

A Felebaráti Szeretet Szövetség Kertbérli Társulatának alakuló közgyűlése.

(Saját tudósítónktól.) A haladás útjára lépő Szeged szociális intézményei ismét megszorodtak eggyel. Szerdán ugyanis megalakult a Felebaráti Szeretet Szövetség Kertbérli Társulata. Délután négy órakor nyitotta meg az alakuló közgyűlést Reöck Ivánné. A közgyűlési terem zsúfolásig megtelt a kertbérlekkel és jelen volt az alakuló közgyűlésen dr. Cicatricis Lajos főispán, dr. Somogyi Szilveszter polgármester, dr. Borovszky Kálmán, a Széchenyi-Szövetség titkára és dr. Czettler Jenő földmivelésügyi miniszteri titkár.

Reöck Ivánné üdvözölte a megjelenteket, majd felkérte Szamossiné-Tóth Margitot, hogy ismertesse a közgyűlés és a szövetkezés célját.

Szamossi Györgyné hosszabb, szakszerű beszéd kíséretében ismertette, magyarázta a munkáskertek intézményének óriási fontosságát. Rámutatott a szövetkezés előnyeire, bebizonyította, hogy a családtagok munkája mint érvényesülhet a konyhakertészetben. Utalt az ebben az évben elért előnyökre és élénk színekkel festette ennek a szakszerű gazdálkodásnak óriási fontosságát és horderejét.

Élénk tetszésnyilvánítás fogadta a főtítkárnő beszédét, aki után dr. Cicatricis Lajos főispán emelkedett szólásra. Vácolta a szövetkezés előnyeit, horderejét, méltatta a Felebaráti Szeretet Szövetség munkásságát, majd így folytatta a beszédét:

— Minden úgy van, ahogyan az előadónő mondotta. A háboru okozta nagy változások önkénytelenül is ráfordítják a figyelmet a szegényekre. De a háboru következtében, a házáért sok mindent fel kellett áldoznunk. Ez előtt a békében intézményeket teremtettünk, amelyek biztosították a családokat, egyes embereket, ezek életét és egészségét. Menteni igyekeztünk mindenkit, mindent, amit lehetett. Most azonban, a háboru alatt, csak egy gondolat ural mindannyiunkat, megszerezni mindenkinek a mentől nagyobb erőt, hatalmat a megélhetésre, épen azért, mert ez napról-napra nehezebbé és nehezebbé válik. Az új, modern társadalmi élet keresi is a módokat, hogy segítsen azokon, akik ezt a megélhetésüket nem, vagy csak nehezen tudják megszerezni. A nagyobb városokban napról-napra intézményeket látunk életrekelni, amelyek ingyenkenyérrel, ingyentejvel, népkonyhakkal és egyéb, ezekhez hasonló módon igyekeznek segíteni a szerencsétleneken. Ez azonban csak arra való, hogy azoknak, akik már végleg letörtek, még hátralevő idejét, utolsó óráit megkönnyítsék. A nem végleg letört egzisztenciákkal szemben azonban más a kötelességünk. Ezeknek módokat kell nyújtani, hogy a biztos jövődőt kiküzdhesék, hogy a tisztességes társadalom tisztességes tagjai között békés, nyugodt munkás életet élhessenek. Ha ezt sikerült elérni, az alkohol és tüdővész elleni szövetkezésre kevesebb szükség lesz. A nyugodt élet megteremtése önmagától kiküszöböli ezeket a rémeket. Különösképpen a városi munkásságnak az életét szükséges megjavítani, akik a falusiakkal ellentétben még a jó levegőt is nélkülözni kénytelenek. A Felebaráti Szeretet Szövetség helyes nyomon jár, amikor munkáskertek alakításával vél a városi munkásság nehéz helyzetén javítani. Nagyon egészséges ez az eszme. És itt, Szegeden, minden feltétel megvan hozzá, hogy szövetkezéssel hatalmas intézménnyé nőjje ki magát a kertbérlet. Köszönöm a reám rótt hálás feladatot, köszönöm a szegedi hölgyek buzgólkodását, hogy ilyen hatalmas és egészséges ötlettel, tervvel kezdték meg a szegedi munkásság helyzetének megjavítását. Igérem, hogy mint a kormány szegedi képviselője mindig rendelkezésére állok az egyesületnek és ha a kormány támogatása válnék szükségessé, ott

is eljárók az egyesület érdekében. (Éljen! éljen!) Kimondom azt is, hogy még az utnak csak a kezdetén áll a szövetség ennek a szociális intézménynek megteremtésével. Hátra vannak még a munkáslakások, amelyeknek kezdeményezése is hiányzik ma. Igaz, ez az idő nem alkalmas arra, hogy ilyen hatalmas intézmény megvalósításába kezdjenek, de, ha megváltozik majd az idő és belekezdnek ebbe a munkába is, itt is mindenkor a legteljesebb támogatásomra számíthatnak. Még egyszer köszönöm ügybuzgó fáradozásait.

Zugó éljenzés volt a válasz a főispán lelkés szavaira.

Dr. Somogyi Szilveszter polgármester emelkedett ezután szólásra. Megköszönte a hölgyek fáradozását és megígérte a Felebaráti Szeretet Szövetségnek a város részéről való legteljesebb támogatását. A város közgazgatásának — ugymond — ugyanis mindig az volt az első és fő irányelve, hogy polgárai boldogulását a tőle telhető legteljesebb mértékben elősegítse.

Dr. Borovszky Károly, a Széchenyi-Szövetség titkára felolvasta a Felebaráti Szeretet Kertbérli Társulatának alapszabályait, amelyeket néhány hozzászólás után változatlanul elfogadott az alakuló közgyűlés.

Dr. Czettler Jenő előadta ezután, hogy ismeri Cicatricis főispán fáradhatatlan munkásságát a szentesi munkásházak létesítése idejéből. Ilyen munkatárs mellett nyugodt lehet az egyesületet. Mindamelllett még a város polgármestere is megígérte támogatását. Ilyen körülmények között az egyesület kétszeresen nyugodt lehet. Két-három év előtti a munkások nem remélhették, hogy 100—200 öles parcellákat bérelhessenek. A legkisebb bérelhető földmennyiség 2—3 hold volt, a

mely nem földmunkával foglalkozóknak tulajdonosan sok. Nem tudták megművelni. A szövetség szociális gondolkodásu vezetősége most gondoskodott róla, hogy mindenki hozzájuthasson a kívánt kis földhöz, melyből konyhai szükségletét előmozdíthatja. Ez nagy dolog és hiszi, hogy akiknek érdekében mindez történt, méltányolják is a szövetség tőrekvéseit. Csak arra hívja fel a figyelmét az új szövetkezet tagjainak, hogy ezek a kis munkáskerteket konyhakertészet céljaira adják bérbe. Nem szabad tehát mással televetni a parcellákat. Figyelmezteti a tagokat, hogy ha a helyes gazdálkodás útjait követik, felvirágoztatják a munkáskertek Szeged város mezőgazdaságát. Javasolja, hogy mondja ki a közgyűlés a felolvasott alapszabályok szerint való megalakulást és mondjon köszönetet a főispánnak, polgármesternek és a Felebaráti Szeretet Szövetségnek, akik együttesen módot nyújtottak az egyesületnek arra, hogy tagjai a megélhetésükön javítsanak.

A közgyűlés az indítványokat egyhangulag elfogadta.

Reöck Ivánné a Felebaráti Szeretet Szövetség nevében mondott köszönetet Czettler miniszteri titkárnak megjelenéseért és beszédéért, ami után megválasztotta a közgyűlés a Kertbérli Társulat tisztikarát, amely a következőképpen alakult: Ügyvezető elnök: Szamossiné-Tóth Margit. Igazgatósági tagok: Reöck Ivánné, Orkonyi Ede, Galler Kristóf, Völgyesi János, Kocsis József, Igaz János, Siprikó Sándor, Végh Mihály. Pénztárnok: Csáky István. Jegyző: Sonkovicz Bella. Felügyelő bizottsági tagok: Gulácsy Sándor, Korpássy Nándor, Árkay Lajosné, Vargha János, Faragó Bálint, Adorján N. és Babkó Antal.

Nikolajevics Nikoláj tragikumája.

Berlin, szeptember 8. Nem sok ideje még, hogy Nikolajevics Nikoláj nagyherceg a főhadiszálláson nála tisztelgő moszkvai városi tanács tagjai előtt a szó legigazibb értelmében kézzelfoghatólag bizonyította meg nem rendült egészségét, miután egyes külföldi lapokban annak ellenkezőjéről terjedtek el hírek. Büszkén hirdette ekkor, hogy fővezéri méltóságában ki fog tartani a diadalmas végig. Ma pedig azt olvassuk, hogy maga a feleséges cár áll hadai élére, a nagyherceget pedig elküldi a Kaukázusba. A mindenható nagyherceg hatalma tehát megroppant és a jóval csekélyebb jelentőségű kaukázusi fővezérrel kell beérnie. S ő, aki vakmerő kézzel már-már a cári korona után nyult, a kaukázusi vidékek koronázatlan alkirálya leszen. A szövetséges hadseregek diadalának ez a tény a legbeszédesebb fokmérője. Nemcsak az oroszok milliónyi meg milliónyi seregeit verték meg, de letaszították a cári trón legfelsőbb lépcsőjéről magát a nagyhercegi fővezért is. Mert kétségtelen, hogy csakis az oroszok hónapok óta tartó szakadatlan vereségének az eredménye Nikolajevics Nikoláj kaukázusi alkirálysága. A nagyherceg bukása tehát semmivel sem kisebb, mint az orosz hadak veresége.

Természetes, hogy az orosz kulisszák mögé nem láthatunk, de hogy ott mi mehetett végbe, arra a legegyszerűbb logikával következtethetünk a főhadvezér személyének bukásából. Nincs az a shakespearei tragikum, mely a nagyherceg tragikumánál teljesebb volna. Minden reményében megcsalhatkozott, minden ábrándja szertefoszlott. Elfordult tőle mindenki s még az is, aki legjobban félt tőle: az oroszok cárhoja, ellene fordult és föléje kekedett. Ugy tudjuk legalább, hogy ez nem a cár háboruja, hanem Nikolajevics Nikoláj háboruja, aki egész életét ennek a háborúnak szentelte. Nappali munkája, éjjeli álma, előkészület volt erre a háborúra. Előbb a cár tudta nélkül, később annak akarata ellenére erőszakolta ki ezt a háborút, amely Oroszország diadala helyett Oroszország tragikumája

s e tragikumtól nem menti meg ezt az óriási birodalmat a zsem, hogy most maga a cár áll hadai élére. A gyöngye lelkű cár, a nagyhercegek és nagyhercegnők bábja, mint főhadvezér is csak báb leszen. Szinte a tragikummal határos egy Hindenburggal, egy lötzendorffi Conráddal szemben egy cári bábót állítani!

Nikolajevics Nikoláj tragikumát csak teljessé teszi, hogy nemcsak felülről bukott meg, hanem alulról is. Ruszkij, Alexejev, Ivanov és Evert tábornokoknak is van részüik a nagyherceg megbuktatásában. Sőt kétségtelen, hogy ebben az oroszánrészt az övék. Nem a fantázia, hanem a logika kérelmetlen erejű következtetése, hogy ezek az orosz tábornokok csak úgy vállalták hadvezéri megbízatásukat, ha Nikolajevics Nikoláj — megy. A makacs, ellenmondást nem tűrő, tábornokokat pofozó nagyherceggel való együttműködést, a vele szemben való alárendeltséget bizonyára nem voltak hajlandók vállalni. Bizonyára a nagyherceg menesztése volt az a conditio sine qua non, amelyhez felelőségteljes szerepüket kötötték. S így voltaképpen nem a cár lesz az orosz hadak fővezére, hanem ez a négy orosz tábornok, vagy e tábornokok valamelyike. Mert minden, amit a cárról eddig tudunk, lehetetlenné teszi őt a főhadvezérségre. Ura lehet a cár a sok millió hadseregnek, de nem lehet a főhadvezére. A balkezű Nikolajevics Nikoláj helyett az erélytelen, a kezes cár kellett. Báb kellett, aki ha képtelen is a cselekvésre, de legalább — nem ront. Beválik-e a négy orosz tábornok számítása, majd elvállalja. De hogy Hindenburgnak és Conrád bárónak is lesz ebbe beleszólása, az bizonyos. Sőt minden katonai és emberrel számítás szerint több beleszólásuk lesz a hadi események folyásába, mint az oroszok négy tábornokának: Ruszkijnak, Alexejevnek, Ivanovnak és Evertnek. Az orosz gőzhenger már annyira megromlott, hogy sem négy, sem tíz, sem száz új főgépész nem segít rajta. Ebben a háboruban legalább nem. Annyi javításra szorult ez az orosz gőzhenger, hogy nincsen Oroszországnak annyi képzett gépésze,